

Дерій В. А.,

доктор економічних наук

Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТУДЕНТІВ ТА ЇХНІ РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ У ФОРМУВАННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ Й АУДИТУ

Наукові дослідження студентів – це дослідження наукового характеру, які здійснюють студенти вищих навчальних закладів з метою розвитку своїх індивідуальних здібностей та поліпшення рівня підготовки до майбутньої фахової діяльності.

Наукові дослідження студентів, як і взагалі наукові дослідження, традиційно поділяють на фундаментальні (базові) та прикладні (похідні).

Фундаментальні наукові дослідження студентів – це дослідження, які є визначальними (базовими) науковими дослідженнями для розвитку стратегічних напрямків науки.

Прикладні (похідні) наукові дослідження студентів – це дослідження, які є похідними від фундаментальних (базових) наукових досліджень і вони проводяться з метою вирішення відповідних завдань для підприємств певної галузі економіки.

Студенти здійснюють власні наукові дослідження під науковим керівництвом професорів, доцентів та викладачів кафедр загально-університетського і професійного спрямування. Перед тим розпочати свої наукові пошуки, студенти повинні ґрунтовно вивчити наукову літературу з відповідного фаху, а уже згодом – вибрати тему наукових досліджень, яка б відповідала профілю кафедри і особистим уподобанням молодого дослідника.

Розпочинаючи керівництво роботою студента-дослідника, науковий керівник повинен ознайомити його з основними вимогами до науково-дослідної роботи студентів (НДРС) і застерегти від спокуси плагіату, який може виникнути в результаті таких чинників: недостатності творчого потенціалу, дефіциту фахових знань або хронічного браку часу у дослідника. Якщо молодий дослідник суттєво підвладний хоч би одному із перелічених вище чинників йому, напевно, не варто в майбутньому професійно займатись науковими дослідженнями.

Під час проведення наукових досліджень, на наш погляд, дослідник має зважати на наступне:

- 1) Проведення дослідження і підготовка наукових статей, тез доповідей, наукової роботи є на даний час основним його завданням, тому їм потрібно приділяти максимум уваги щоденно. Не можна відкладати нічого на завтра з того, що можна зробити сьогодні.
- 2) Дослідник має спланувати свій час так, щоб його вистачало і на дослідження, і на щоденний повноцінний і активний відпочинок!
- 3) Дослідник повинен пам'ятати і дослівно знати тему своєї наукової роботи, назва якої має бути не більше 10 слів.
- 4) Досліднику також важливо знати: Хто займався даною проблемою? Які здобутки вчених в цьому напрямку? Що ще не висвітлено (які питання залишились не розв'язаними)?
- 5) Методика проведення дослідження: стан досліджуваної теми; проблеми, пов'язані з досліджуваною темою; шляхи розв'язання проблем; оцінка ефективності розв'язання цих проблем.
- 6) У дослідника має бути не тільки розгорнутий, але і деталізований план наукової роботи (на рівні 5-8 підпараграфів) до кожного параграфу.
- 7) Списувати думки інших вчених-економістів і подавати їх як свої категорично заборонено! Краще написати гірше, але своє!
- 8) Якщо зроблено посилання на певного автора, слід не забути вказати його ініціали та прізвище, літературне джерело за існуючими вимогами ВАК України (Департаменту з атестації у складі Міністерства науки, освіти, молоді та спорту України) за 2009 рр.
- 9) При написанні наукової роботи найчастіше доцільно використовувати матеріали з авторефератів, монографій, наукових статей, тезів доповідей, нормативно-правових актів, статистичні дані.

10) Варто пам'ятати, що досліднику слід відмовитись від використання підручників чи навчальних посібників. Посилання доцільно робити, переважно, на наукові статті, монографії, тези та інші наукові джерела.

11) На кожній сторінці основного тексту наукової роботи, особливо у першому і другому розділі, має бути посилання як мінімум на 2-3 наукові джерела, а не на одно джерело обсягом 2-3 сторінки підряд.

12) Якщо посилання зроблене на електронне джерело, то необхідно вказати автора, назву матеріалу, режим доступу до нього.

13) Працюючи над певним параграфом слід подумати про 1-2 пункти новизни, які потрібно подати в ньому. Водночас, слід проаналізувати, що можна із написаного подати як новизну у вступі.

14) Йдучи в підприємство за практичним матеріалом потрібно мати перелік з 15-20 запитань, які найбільше цікавлять дослідника за темою обраної наукової роботи. З підприємства треба брати якусь оригінальну інформацію, чого немає в інших аналогічних підприємствах (форми документів, звітності, кореспонденція рахунків, пункти договору, методики розрахунків, моделі (схеми) організації роботи та інше).

15) Після кожного розділу наукової роботи потрібно зробити висновки на 1,5-2 сторінки (5-7 пунктів). Висновки мають бути чіткими і конкретними.

16) Всі додатки повинні бути описані в тексті наукової роботи і їх потрібно нумерувати великими буквами (крім букв Г, З, І, Ї, О, Ь) посередині тексту зверху.

17) Таблиці, котрі більші за дві сторінки, краще подавати у додатках.

18) Написання назв таблиць, рисунків, шрифт має відповідати вимогам ВАК. Не може бути одна таблиця набрана жирним шрифтом, а інша звичайним, чи одна шрифтом 12, а інша – шрифтами 8, 9, 10 чи 14.

19) Тільки сумлінне вивчення спеціалізованих літературних джерел і власне особисте бачення наукових проблем допоможе початкуючому досліднику стати гарним науковцем.

20) Не потрібно затягувати написання наукової роботи (дисертації). Якщо це кандидатська дисертація, то за перший рік треба здати всі кандидатські іспити та написати перший розділ дисертації, за другий рік - написати 2 і 3 розділи, а на третьому році - готувати довідки про впровадження, здати іспит за спеціальністю, працювати з опонентами і готуватись до захисту.

21) Захистити свою дисертацію досліднику найкраще наприкінці третього року навчання в аспірантурі, можна і швидше, лише не пізніше. Бо якщо дослідник навчається на державному забезпеченні, то не вклавшись в термін, він змушений буде компенсувати державі кошти, витрачені на нього за три роки навчання.

22) Досліднику слід тісно співпрацювати з науковим керівником. На початку кожного кварталу (місяця) йому потрібно звітувати про написане, а також радитись з ним щодо принципових питань наукових досліджень.

Постійні наукові дослідження студента починаючи з першого року навчання і до п'ятого, дають йому змогу пізнати багато цікавої і корисної, для майбутньої професійної роботи, інформації; спробувати себе в ролі початкуючого теоретика і практика; навчитись грамотно опрацьовувати наукові тексти та робити на основі них висновки і пропозиції; раціонально планувати і використовувати свій час тощо.

Таким чином, наукові дослідження студентів відіграють важливу роль та значення в житті студентської молоді і дають їй змогу сформувати в собі характер грамотного фахівця та невтомного дослідника.